

Universell utforming

Universell utforming handler om å forme våre fellesarenaer slik at mennesker med en eller annen funksjonshemming skal slippe å føle seg utestengt på grunn av sin funksjonshemming.

Å komme i rullestol til et bygg der man ikke kommer inn, og der en med letthet kunne gjort endringer slik at man kunne trillet rett inn, må oppleves som diskriminerende. Derfor må vi arbeide for å gjøre våre kirkebygg mest mulig tilgjengelige, for alle. Ved oppføring av nye kirkebygg eller nye tilbygg er det en selvfølge at disse skal utformes for å være tilgjengelige for alle. Men også mange eldre bygg, som en i utgangspunktet ikke ønsker å endre på, fordi de er så viktig dokumentasjon av vår historie, kan tilpasses. Ofte handler det om å trekke inn god nok kompetanse og jobbe videre når den første ideen strandet. Mange av våre kirker har allerede fått gode løsninger som gjør dem tilgjengelige for rullestolbrukere.

For mennesker med nedsatt førlighet i beina handler det kanskje bare om at parkeringsplassene nærmest kirken er ledig og at det er et godt rekkverk på trappa.

For den som er synshemmet eller blind, er det godt å bli informert om at det er salmebøker i blindeskrift, at det vises salmer på veggen i passe store og tydelige skrifttyper. For dem som sliter med hørselen er det ikke bare viktig at lydanlegget gir tydelig og god lyd og at det er installert teleslynge. Det som er like viktig er at den som styrer lydanlegget har fått opplæring i å bruke det og at teleslyngen er testet og at den virker.

Universell utforming kan også handle om å utfordre de som lager kirkens utsmykning til å tenke at kunsten skal kunne oppfattes med andre sanser enn synet.

Lar man være å ta inn bjørkegreiner til 17. mai gudstjenesten, har man ønsket velkommen en gruppe pollenallergikere som ellers lett ville fått problemer med å være tilstede på gudstjenesten.

Universell utforming betyr også at kirken har ansvaret for å legge forholdene til rette slik mennesker med utviklingshemming som ønsker å være en del av menigheten, får en reell mulighet til dette. Her vil et nært samarbeid mellom den lokale kirke og den enkeltes tjenesteytere/foresatt være nødvendig. Menigheten bør oppnevne en kontaktperson som tar seg av kontakten mellom bofellesskap og kirke, samt se på muligheten for transporttjeneste og gudstjenesteledsager. I praksis betyr dette også at en legger til rette for en formidlingsform som inkluderer alle og arbeider for fellesskaps- og møteformer som gir mulighet til deltakelse og innlevelse for alle.

Hjemmelen for kravene til universell utforming finner vi i [Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne \(diskriminerings- og tilgjengelighetsloven\)](#)

Når det gjelder rullestolramper, er de spesifikke krav til utforming nedfelt i byggforskriftene. Selv om det kan gis dispensasjoner ved eksisterende bygg, vil det uansett være normgivende også i disse byggene. Rullestolramper og heis ses på som et tilbygg eller ombygging, enten det er utvendig eller innvendig i kirken, og det skal derfor alltid søkes om godkjenning hos biskopen før et slikt tiltak settes i gang. Ved tiltak på fredete kirker og ved graving i fredet grunn skal det alltid innhentes tillatelse fra Riksantikvaren. Biskopen skal også godkjenne tiltaket, etter kirkeloven. På andre kirker som er vernet etter kulturminneloven (vernede/listeførte kirker) skal det søkes tillatelse fra biskop etter at han har rådført seg med Riksantikvaren. Andre kirker behandles bare etter kirkeloven. Merk likevel at kirketomten kan være fredet og at det derfor kreves dispensasjon i hht kulturminneloven før man setter spaden i jorda.

Endringer og tilpasninger på gravplassen skal godkjennes av bispedømmerådet. Alle nye gravplasser har krav til universell utforming.

KA har utarbeidet et eget hefte om universell utforming; *"Tilgjengelighet til kirkebygg"*. I tillegg har KA vært aktive når det gjelder arbeid tilknyttet tilrettelegging av trosopplæringen og har sammen med Kirkerådet utarbeidet heftet «Trosopplæring og konfirmasjon med lik mulighet for alle» som omhandler tilrettelegging av trosopplæringen slik at alle kan delta på like vilkår.

Riksantikvaren har også en god del **stoff som omhandler temaet**. Opplysninger om kirketomten finner du på **Kulturminnesøk**. Her finnes også opplysninger om vernestatus på kirkebygget. **Kirkesøk** har opplysninger om status for kirkebygget.

Spesifikasjoner for rullestolramper finner du **her** i Byggtekniske forskrifter eller hos **Direktoratet for Samfunnsikkerhet og Beredskap (DSB)**

Geir Myre – rådgiver Agder og Telemark bispedømme